

Nr 229.

Av herr **Näsgård**, om ökat anslag till bidrag till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet.

Genom beslut vid 1946 års riksdag lades grunden till en reform av skogsvårdsstyrelseorganisationen, syftande till en icke obetydlig utökning av dessa organs arbete för att höja de enskilda skogarnas produktion och till en stabilisering av det ekonomiska underlaget för denna verksamhet.

Såsom en riktlinje för skogsvårdsverksamheten under den närmaste tiden efter omorganisationen godtog statsmakterna ett av skogsvårdsstyrelseutredningen presenterat s. k. normalprogram. Av vissa hänsyn — till arbetsmarknadsläget, tillgången på frö och plantor samt till kostnaderna — ansågs emellertid en beskärning nödvändig. Ehuru vid riksdagsbehandlingen röster icke saknades för att man borde till en början räkna med normalprogrammets genomförande till 75 %, beslöts att organisationen och medelsanvisningen tills vidare skulle byggas på ett genomförande till 65 % av normalprogrammet. I den mån förändrade förhållanden på arbetsmarknaden medgäve en snabbare arbetstakt, borde dock enligt jordbruksutskottets mening en härtill anpassad utökning av verksamheten övervägas.

Riksdagens revisorer ha hösten 1947 studerat skogsvårdsstyrelsernas verksamhet och återuppbyggnadsarbetet å de enskilda skogarna. I sin berättelse till årets riksdag påtala statsrevisorerna, att ej ens det reducerade normalprogrammet kommit till utförande i vad gäller skogsodlingsarbetet, och framhålla med anledning härav vådan av en ytterligare fördröjning av återuppbyggnadsarbetet inom skogarna.

Statsrevisorerna betona kraftigt den vitala betydelse ur samhällsekonomisk synpunkt, som skogsprodukterna haft under de gångna krigsåren och som kommit att ännu mera accentueras i nuvarande läge, då vårt land huvudsakligen med dessa produkter som bytesvara kan tillföras oundgängliga förnödenheter. Reproduktionsarbetet bör därför ägnas den största uppmärksamhet från såväl statens som de enskilda skogsägarnas sida och bör ej få utsträckas över längre tid än som kan befinnas nödig med hänsyn till förutsättningarna för åtgärdernas genomförande.

Med hänsyn till denna uppfattning ifrågasätta revisorerna, om det ur det allmännas synpunkt kan anses försvarligt, att stora arealer skogsmark under så lång tid som det reducerade normalprogrammet förutsätter få ligga helt eller delvis outnyttjade, helst som betydande delar av kalmarkerna och de förvildade hagmarkerna efter lämplig behandling kunna bli högproducerande.

Beträffande medelstilledningen till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet anföres: »Revisorerna måste ifrågasätta, om skogsvårdsstyrelserna hittills förfogat över tillräckliga medel för att kunna bedriva sin verksamhet på mest

effektiva sätt. I detta hänseende har kunnat konstateras att det normalstatförslag för skogsvårdsstyrelsernas omkostnader, som fastställdes av 1946 års riksdag och som i huvudsak även legat till grund för medelstildelningen för budgetåret 1947/48, är baserat på kostnadsberäkningar, utförda av 1944 års skogsvårdsstyrelseutredning. Sedan dessa kostnadsberäkningar utfördes, ha betydande höjningar av arvoden och traktamenten ägt rum utan att staterna blivit i motsvarande mån uppräknade. I samband med erforderliga överväganden i fråga om skogsvårdsstyrelsernas medelstildelning synes även böra upptagas till prövning, huruvida ej en förskjutning beträffande arbetsuppgifterna bör ske såtillvida att propagandan och undervisningsverksamheten få intaga en ännu mera framträdande plats på skogsvårdsstyrelsernas arbetsprogram än hittills. Revisorerna förutsätta dessutom, att utförandet av åtgärder på icke reproduktionspliktiga marker understödjes i den utsträckning, som omständigheterna medgiva.»

Statsrevisorerna synas sålunda anse att någon begränsning av det till 65 % reducerade normalprogrammet icke bör ske utan att detsamma bör fullföljas. Mot bakgrunden av denna revisorernas uppfattning nödgas man med beklagande konstatera, att statsverkspropositionen till 1948 års riksdag under anslagstiteln »Bidrag till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet m. m.» beräknat ett belopp, rätt avsevärt understigande, vad som erfordras för att i nuvarande läge genomföra »65 %-programmet».

Det gäller här närmast den del av anslaget, som avser styrelsernas omkostnader i verksamheten, vartill räknas även löner till extra och tillfällig personal. Denna del av anslaget har av skogsvårdsstyrelserna beräknats till 11 008 056 kronor, av skogsstyrelsen till 9 287 000 kronor och av Kungl. Maj:t till 7 525 000 kronor. Dessa belopp avse bruttoomkostnader. Om man från bruttoomkostnaderna drager skogsvårdsstyrelsernas inkomster, vedutsyningsanslag och i anspråk tagna kapitaltillgångar, ha de erforderliga omkostnadsanslagen uppskattats av skogsvårdsstyrelserna till 7 526 576 kronor, av skogsstyrelsen till 5 192 400 kronor och av Kungl. Maj:t till 3 945 000 kronor.

Skogsstyrelsens förslag till stat för 1948/49 kan, enligt vad jag inhämtat, i stort sett sägas vara en uppräkning av det till 65 % reducerade normalprogrammet till en mera aktuell prisnivå. Det må erinras om att skogsvårdsstyrelseutredningens kalkyler basera sig på 1943 års prisnivå, efter vilken tid inträtt avsevärda stegringar av rese- och traktamentskostnader, den extra och tillfälliga personalens löner, material m. m.

Utredningens beräkningar angående skogsvårdsstyrelsernas omkostnader framgå av nedanstående tabell, vari till jämförelse intagits skogsstyrelsens uppräkning av de olika posterna till nuvarande prisnivå samt slutligen skogsstyrelsens aktuella förslag för budgetåret 1948/49.

Vid jämförelse med nyssnämnda siffror bör ihäggkommas att i tabellen räknas i fråga om frö- och plantförsörjning samt skogsvårdsgårdar och andra fastigheter endast med nettoomkostnader (inkomsterna under dessa verksamhetsgrenar äro alltså redan frändragna).

	»65 %-programmet»			C—B
	A. Av skogs- vårdsstyrelse- utredningen beräknade kostnader	B. Av skogs- styrelsen upp- räknat till nuvarande prisnivå	C. Skogs- styrelsens beräkning för 1948/49	
1. Rese- och traktamentsersättningar till ordinarie personal	1 700 000	2 450 000	5 652 400	352 400
2. Kostnader för extra och tillfällig personal	2 150 000	2 850 000		
3. Andra under verksamhetsgrenarna redovisade kostnader	500 000	700 000	770 500	70 500
4. Övriga kostnader (inberäknat skogsvårdsåtgärder)	700 000	1 100 000	1 027 650	— 72 350
Summa	5 050 000	7 100 000	7 450 550	350 550

Skillnaden mellan skogsstyrelsens beräkningar för det aktuella året 1948/49 och det uppräknade 65 %-programmet, cirka 350 000 kronor, torde förklaras därav att i normalprogrammet icke medtagits några utgifter föranledda av extraordinära vedutsyningar, vilket däremot är fallet i kalkylen för 1948/49. Skogsstyrelsens kalkyl upptager dock på inkomstsidan bidrag från det s. k. vedutsyningsanslaget med cirka 460 000 kronor.

Därest man önskar att det av statsmakterna godtagna 65 %-programmet skall kunna genomföras, måste alltså för budgetåret 1948/49 anvisas ett omkostnadsanslag av samma storleksordning som det av skogsstyrelsen beräknade, vilket innebär att det i statsverkspropositionen äskade anslaget till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet skulle behöva uppräknas med i runt tal 1,25 miljoner kronor. Om man anser, att skogsvårdsstyrelserna ej i någon nämnvärd utsträckning behöva under nästa budgetår tagas i anspråk för extra ordinär vedanskaffning, torde det emellertid vara tillräckligt att höja nämnda anslag med cirka 0,9 miljon kronor.

Det bör uppmärksammas, att i dessa beräkningar icke tagits hänsyn till den fördyring av resekostnaderna, som skulle bli följden, om de föreslagna nya fordons- och bensinskatterna införs. Deras inverkan kan överslagsvis beräknas till sammanlagt ungefär 200 000 kronor för alla till skogsvårdsstyrelsearbetet knutna bilar.

På departementschefens begäran har skogsstyrelsen beräknat vad den av Kungl. Maj:t föreslagna beskringen av styrelsens äskande kunde medföra för konsekvenser i fråga om antalet förrättningsdagar. Skogsstyrelsen har beräknat denna minskning till cirka 40 000 dagar, motsvarande en begränsning av verksamheten från 65 till mindre än 55 % av normalprogrammet. Ehuru minskningen i antalet förrättningsdagar ej är ett alldeles entydigt uttryck för huru ett otillräckligt anslag skulle komma att verka, ger det dock en viss belysning åt frågan. En minskning med 40 000 förrättningsdagar skulle i realiteten betyda, att de genom 1946 års omorganisation framskapade möjlig-

heterna att intensifiera skogsvårdsarbetet framtogs styrelserna. Antalet förrättningsdagar skulle nämligen gå ned till samma antal, cirka 170 000, som enligt skogsvårdsstyrelseutredningen utgjorde medeltalet under åren 1936/39.

Då styrelsernas verksamhet med det skogliga återuppbyggnadsarbetet, med upplysningsverksamhet och med skogslagarnas övervakande icke rimligen kan förutsättas ytterligare minskad, måste en inskränkning i antalet förrättningsdagar i första hand drabba biträdesförrättningar vid stämpling och liknande åtgärder. Dessa åtgärder äro ju även de delvis verkande på lång sikt, men de äro dessutom och i hög grad aktuella och betydelsefulla för det omedelbart produktiva arbetet med att på bästa sätt nyttiggöra det i skogen producerade virket, som har sådant värde i nuvarande valutaläge. Skogsvårdsstyrelsernas medverkan torde nämligen ännu så länge få anses nödvändig för att virkesuttagen ur bondeskogarna (omfattande hälften av landets skogsareal) skola kunna ske rationellt. Då skogsvårdsstyrelserna under senare år i genomsnitt ägnat cirka 130 000 förrättningsdagar åt beståndsvård och avverkning, skulle en minskning med 40 000 dagar innebära nedskärning av denna verksamhetgren med icke mindre än 30 %.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta att till Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet för budgetåret 1948/49 anvisa ett reservationsanslag av 9 715 000 kronor.

Stockholm den 24 januari 1948.

Bernhard Näsgård.
